

На 15 април се навършват 37 години от смъртта на нашата баба Веселина Грозданова – Дончева

Родословие на рода Грозданови

Прапрародителите ни: Гроздан и Люба – са от с. Долене, Неврокопско. Те имали седем деца, от които са известни Никола и праядо ни Коста Грозданов. Коста, роден през 1846 г., след като остава сирак на седем години, напуска с. Долене, завършва училище и се заселва във Варна, където развива амбулантна търговия с книги и платове. Затова посещава бащата на прабаба ни Стефана – Никола Арсениев в Сливен, който имал тъкачница. Праядо ни Коста бил щедър и отделял средства и да ги раздава на нуждаещи се семейства на големи празници.

Коста Грозданов (вдясно) 1946 – 1936
(с приятели в Бургас, 1903 г.)

Коста харесва Стефана и през 1847 г. се оженва за нея. Сватбеният им воаяж е през Търново Сеймен до Цариград и обратно – до Варна. Имат четири деца: Мария (1875), Люба (починала като дете), Димитрина (1881) и Веселина (1883). Купуват място във Варна срещу сегашната Търговска академия. На това място баба Димитрина (сестра на баба Веска, завършила Кралското училище в Брюксел) имаше къща, която тя подари на съседите си, които я гледаха до смъртта ѝ през 1961 г.

Коста Грозданов (в средата) с дъщерите си Мария (вляво) и Веселина (права), мъжът на Мария (вдясно) и двете им деца. Коста Грозданов е активен общественик, запазена е водената касова книга на Читалище Пробуда в Сливен, където е дарител. Семейството на Коста и Стефана е достатъчно състоятелно, има своя къща и Коста издържа всички с доходите от магазина си, в който продава освен стоки за бита, така и книги.

Къщата им е в махала Клуцохор в Сливен, близо до старата турска баня, през 1981 г. ходихме с баба Веселина и Дончо Димитров, къщата я нямаше.

Веселина Костова Грозданова (вляво), сестра ѝ Димитрина (вдясно) и братовчедката Евгения.

Баба ни Веселина Костова Грозданова - Дончева

След завършване на началното образование на Веселина (от I до V клас) в Сливен, достатъчно заможните и грижовни родители я изпращат да учи във варненската девическа гимназия Мария Луиза, където учат дъщери на елита, например, Дора Габе. Шести и седми клас Веселина Костова завършва там със Свидетелство за зрелост 31 от 15 ноември 1903 г. с примерно поведение и добър успех по български език и литература, педагогика и училищна практика, психология, логика, етика, руски език, антропология, хигиена и популярна медицина, гражданско учение, ръкоделие и рисуване, музика и пеене, гимнастика и цигулка.

Ученички и учители от Варненската девическа гимназия „Мария Луиза“, 1903
На снимката Веселина Грозданова е трета в най-горния ред пред прозореца

Веселина Грозданова, Кюстендил, 1905

Дончо Димитров х.Георгачев

Дядо ни Дончо е роден на 10 юни 1880 година в Ямбол в семейството на Димитър х.Георгачев и Желяза Георгиева. Кръстен е на 10 август 1896 г. в Ямбол от свещеник Михаил Куртев. През 1887 г. Завършва Казанлъшкото държавно педагогическо и образцово училище със среден успех, като поведението му е намалено за 13 неизвинени отсъствия. След завършване на средното си образование – от 1 септември 1897 г. е учител в Ямболското първоначално училище до 12 май 1900 г. Войнишка служба започва от януари 1901, завършва школата за запасни подпоручици и е уволнен в запаса през септември 1904 г. Започва работа като чиновник по десетъка в община Ямбол на 12 май 1900 г. По-късно е контролър в

Постоянната комисия в Бургас, счетоводител и ревизор в Ямболската община. В това време Веселина завършва педагогическия отдел на Варненската гимназия и съобщава за връщането си през Бургас. От нейна първа братовчедка, роднина и на Дончо Димитров х.Георгачев, той научава новината и в часа на пристигането е на пристанището в Бургас. Дончо видял Веселина и я харесал. Без да се представи, той се върнал на работа.

Веселина Грозданова и Дончо Хаджигеоргачев (вляво горе) – сгодени (май, 1906).

Веселина била учителка в с. Стралджа за учебните 1904/1905 и 1906/1907 г. Дончо, който всяка събота пътувал с влака през Стралджа, виждал Веселина, която се разхождала на гарата и се влюбил в нея. Осмелил се да поиска ръката ѝ от баща ѝ Коста, а Веселина се съгласила и станала

негова жена.

Венчалният обряд се състоял на 8 октомври 1906 г. от 10 часа в черквата *Свети Димитър* в Сливен, а поздравленията се приемали след 4 часа пладне в дома на Дончо в Ямбол.

Веселина и Дончо Хаджигеоргачеви след сватбата им (1907 г.)

Младото семейство живяло една година в Бургас, а после се преселили в Ямбол.

На 27 години – на 22 март 1907 г. в Бургаското окръжно управление Дончо издържа изпит за бирник на градска община и от 1 април 1907 г. е назначен за бирник в Ямбол. Семейството има приятелската и роднинска среда на културни и издигнати интелегенти и това създава културна атмосфера за тях и децата им.

Катя и Димитър Томови, братовчеди на Хаджигеоргачеви (София, 1913 г.)

На 18 септември 1912 г. Дончо е мобилизиран като взводен командир в 29 Ямболски полк и участва във войните до 12 август 1913 г. В няколко снимки Дончо Димитров е заснет като воин в Първата световна война. За участието си във войните има кръстове за храброст.

Дончо Димитров на фронта, Деде Агач, 1913 г

Дончо Димитров като офицер на фронта през 1917 година.

След войната Дончо пак е бирник. От 25 януари 1916 г. до 18 април 1917 г. участва в Европейската война. На 15 юли 1917 г. е назначен за командир на взвод, по-късно повишен в чин капитан, става адютант на полка и е демобилизиран на 8 октомври 1918 г.

Веселина (вдясно) и Дончо Димитрови с братовчедката си Радка Джебелова.

На 30 ноември 1918 г. Дончо Димитров е преназначен като бирник на Ямболската градска община (има протокол). На 10 юли 1919 г. е назначен от министъра на вътрешните работи и народното здраве на новооткритата (поради нарастналия на 500 000 лв. бюджет на общината) длъжност контролор в Община Ямбол, а от 1 декември 1920 г. е едновременно и началник на финансовото отделение на общината. Задължение на Дончо Димитров е подготовката, контрола и отчета на общинския бюджет. В бр. 35 от 9 ноември 1921 г. Дончо Димитров в качеството си на държавен контролор обяснява причините за финансовата криза в общината.

Служителите в Ямболската община 1922г. Дончо Димитров е с шапка на втория ред пети отдясно-наляво) над униформените служители.

Семейство Димитрови живеели в бащината къща на Дончо в Каргона и има условията за достоен живот. Там се раждат трите им деца: Димитър, Константин и Джени. През 1914 г. между Балканската и Европейската войни се мества в новопостроена къща на ул. Преславска, където се ражда Стефана. Дончо участва в трите войни:

Балканската, Междусъюзническата и Европейската като капитан – адютант на 29-ти пехотен Ямболски полк. В това време Веселина заплитала косите си на две плитки, стигащи почти до земята, и ги увивала около главата си като венец, гледала децата и домакинството с усърдие и съпружеска вярност. От войната Дончо се завръща незасегнат от куршуми и шрапнели – по чудо здрав и читав, казвали негови войници, които виждали, че е безстрашен. Но само 26 дни след завръщането на баща си (на 18.10.1918) от скарлатина умира малкият им син Константин (на снимката вдясно долу) – едно необикновено добро и даровито дете – ученик в III отделение.

Докладите на Ямболския градско общински кмет по проектобюджетите на общината за съответните финансови години след 1923/24 до 1930/31 са изготвени от контрольора Д. Димитров. Доклади - отчети за посочените години са подписани от него и от кметовете Топалов и Стоян Митев. През ноември 1924 г. Дончо Димитров е назначен касиер – прокурист в

новооткрития ямболски клон на Франко-българската банка за международна търговия и напуска общината, но продължава да публикува компетентни мнения по въпроси от обществен интерес, свързани с управлението на общината. Ямболското градско общинско управление със свидетелство № 6071 от 1.08.1925 г. удостоверява за сина му, че *"Димитър Дончев Димитров е честен и благонадежден и е син на родители, ползващи се с добро име и добро обществено положение"*. Връща се като държавен контролор в община Ямбол за времето от 10 юни 1923 до 31 март 1929 г., а от 1 октомври същата година е пенсионер. Става съосновател, управител и касиер на Лозаро-винарска кооперация *Мискет* и е настоятел на Читалище *Съгласие*.

Семейството на Дончо и Веселина пред къщата на ул. Преслав: най-горе на стълбите са: Димитър, Джени и братовчедката им Стефана Кочева. Фанчето, родена приз 1921 г., е в ръцете на баба си Стефана (отдясно) и леля си Мария Кочева (сестра на Веселина), в средата е Дончо, вдясно от него е Цветана Кочева (дъщеря на Мария Кочева) а най-вдясно е Веселина Дончева (снимка от 1922 г.).

Семейството е задружно и има много снимки за съвместно празнуване на семейни и религиозни празници и летуване в наши курорти, показващи пълноценност и естественост в отношенията с околните.

Дончо и Веселина изпращат сина си Димитър да следва медицина във Франция – отначало в Лион, а после и в Париж. Много ученолюбив, той получавал похвали от професорите си за знанията си и бил поканен за асистент в Университета, но отказал, заради носталгия по родния край. Пише на родителите си: *"Тук е чудно хубаво, но мъката ми е за у нас. Не мога да сравня Айфеловата кула, Арката на незнайния воин, Люксембургската гора, Булонския лес, петте моста на Сена и прочие монументалности на Париж с който и да е забутан каргонски сокак!"*

Дончо Димитров (в средата горе) с общинското ръководство и кмета Стоян Митев (в средата долу). Снимка от 1924 г.

Семейството на гроздобер на лозето в местността Кринчовица (1925 г.). Отдясно-наляво: Фанчето, Веселина, Дончо (изправен), Мария Арабова (братовчедка на Дончо и Кръстьо), Джени Кръстева (Голямото Джени – дъщеря на Кръстьо), баба Желяза (майка на Кръстьо и Дончо), Джени (отпред - дъщеря на Дончо), поп Панайот (тъст на Кръстьо) и Кръстьо.

Вляво: Джени, Фанчето, Веселина и Дончо Димитрови пред къщата на ул. Преслав (1929 г.)
Долу: Фанчето на 9 години.

Фанчето – най-малката на снимката от 1930 г.

Долу: Фанчето със съучениците си в първи клас на училище Св. Кирил и Методий с учителката Йорд. Кратункова (1929 г.)

През 1932 г. на 82- годишна възраст почива Желяза Димитрова х.Георгачева - майка на Кръстьо и Дончо х.Георгачеви, а през 1936 г. почива Коста Грозданов – баща на Веселина Грозданова – Дончева.

СКРЪВНА ВЕСТЬ.

Съобщаваме, че нашата майка, баба, сестра и сродница

ЖЕЛЪЗА ДИМ. х. ГЕОРГАЧЕВА

на 82 годишна възраст,

на 31 май, 4¹ часа сутринта почина следъ кратко боледуване, завещавайки ни съ своя животъ примѣръ на доброта, честностъ и трудолюбие.

Опелото и ще се извърше утре, 1 юний 4 ч. сл. пладне, въ църквата „Св. Николай“.

Каниятъ се родинни, приятели и познати да присѣтствуватъ.

гр. Ямболъ, 31 май 1932 година.

Опечалени:

Синове: Кръстьо и Дончо, снахи: Яна и Веселина; внуци: Джени, Митко, Джени и Фане; зеть — Иван; сестри: Марга и Стефана.

Семейства: х. Георгачеви, х. Георгиеви, Шейтански, Попнайотови, Грозданови, Георгиеви, Вълеви, Мошелови, Юрданови и др.

Опелото на Коста Грозданов – баща на Мария, Димитрина и Веселина.

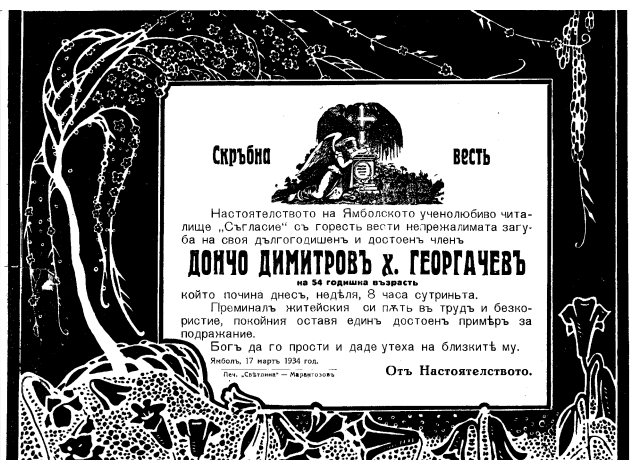
Ученически оркестър и хор, с ръководител Димитър Андреев, учител по музика. През тези години (ок. 1934 г. ученическите представления са традиционни и са добре известни в историята на град Ямбол. Фанчето (в средата на горния ред ученички, с барета) сред съучениците си (1934 г.)

Когато Димитър Дончев се връща от Париж и Лион в Ямбол през 1935 г., баща му е починал по-малко от месец преди това.

Дончо Димитров почива от усложнения след прекаран грип на 17 март 1934 г.

Съболезнователни некролози издават близки и приятели, настоятелствата на Читалище *Съгласие* и черквата *Св. Николай*, Лозаро-винарска кооперация *Мискет* и др.

Веселина остава сама и с много труд и лишения: сама преде и тъче платове за дрехи, шие като професионална шивачка, гледа домашни животни в двора си, копае лозето и бахчата, отглежда буби и така дава образование на дъщерите си и те се задомаяват. Веселина пее хубаво, рецитира стихове, чете постоянно, следи културните събития, ползва модерни уреди, има много

приятелки. А Димитър не само е лекар на ямболските бедни и не взема пари за прегледите си, но често дори заедно с рецептата дава пари за лекарствата. Дженито – голямата ѝ дъщеря, завършва педагогика в София, там се оженва и дълги години е учителка и ръководителка на детски градини като запазва традиционните добродетели на семейството.

Веселина Дончева, 1935 г.

Всеотдайността на Веселина и помощта на Кръстьо Хаджигеоргачев позволяват семейството да успее да съхрани възможности за учение и почивка и да живее в разбирателство и единство.

На снимката от 1955 г.: децата и внуците на нашата баба Веселина Дончева:

Горе: Антон Димитров Дончев (син на Екатерина и Димитър Дончеви), Екатерина Бърдарова – Дончева (снаха), д-р Димитър Дончев (син), Емануил Дойчинов (зет), Кирил Алексиев (зет), Веселина Дончева (дъщеря на Екатерина и Димитър Дончеви), Иван Дойчинов (син на Джени и Емануил), Джени Дойчинова (дъщеря), Юлий Дойчинов (неин син), баба Веселина, Стефана Алексиева и синовете ѝ Здравко и Петър Алексиеви.

Щастливата баба Веска с внуците: Иво, Дончо, Здравко, Петър, Юлий и Веселина пред стълбите на къщата на *Преслав*.

Вдясно: баба Веселина с баба Зина – майка на Люба Томова от приятелското семейство Томови.

Нашите родители имаха изключителни приятелски семейства: Люба и Мишо Томови, Лили и д-р Митко Митеви, Вяра и Любен Симеонови, Руска и д-р Стефан Захаријеви, Сийка и Кръстьо Чешмеджиеви, д-р Пенка и д-р Слав Керемидчиеви, Виолета и Велко Вълкови – и ние, децата, бяхме не само приятели, но – потопени в атмосфера на високообразовани професионали с широка култура, ние попивахме информация и поведение, което осъзнахме по-късно, но което ни изгради като личности. Тази среда бе най-ценното в нашето детство. Майка ни Стефана и баща ни Кирил ни подтикваха да се интересуваме от книги, оперна и класическа музика, достъпните тогава културни източници като радиото.

Веселина със сестра си Мария Кочова

Още деца, ние четяхме книги в богатата библиотека на баща ни, водеха ни на концерти (като на китайски театър, руски танцьори, оперети), филми (като шведския „Тя танцува само едно лято“).

През лятото гостувахме на роднини в София (колко приятели имахме в Докторската градина!), на морето майка ни ни научи да плуваме (тя плуваше отлично), правехме дълги преходи по крайбрежието ... Не бяхме богати – татко плащаше заем за национализираната химическа фабрика на брат си Павел Данчев до 1953 година!, но никога не почувствахме липса на храна или внимание. Спомняме си, че и през зимата ходехме с къси панталони с дълги чорапи (само в най-големите студове обувахме голфове!) и така бяха повечето от децата на нашата възраст (Петър получи дълъг панталон след 12-тата си година, а шлифер от шуслеков плат – 2 години по-късно). Но между приятелските семейства не съществуваше материална надпревара, нямаше алчност за пари и имущество, хората бяха почитени.

Правнучката на Веселина – Фани се роди през 1971 година. Ето я в ръцете на баба си Веселина:

През 1976 г. почина нашият баща Кирил Алексиев. Той боледуваше от бъбреци от младини, но през последната година претърпя тежка операция и след влошаване почина на 19 октомври 1976 г., няколко дни след 61-та си годишнина. Работеше много, пушеше с удоволствие, не пиеше нито капка алкохол, обичаше да играе на карти и ни научи да играем белот, бридж и покер, с всички сили помагаше – дори переше пелените на Фани, и беше

оптимистично настроен за бъдещето – доброто бъдеще, което не дочака.

Веселина Дончева с дъщеря си Стефана, 1977 г.

От края на 1976 г. Стефана Алексиева е пенсионерка и постепенно създава сбирка за история на медицината в Ямболския край. Музейната сбирка е открита на 27 ноември 1980 г. и досега (2019 г.) сбирката е в I поликлиника.

За създаването и поддържането на *Музейната сбирка за история на медицината в Ямболския край*, за безплатната ѝ и безкористна многогодишна дейност, Стефана Алексиева получи много награди.

През 2001 година за благотворителната си дейност получава второто *Златно сърце* – международна награда на БЧК за дарителство и безкористност.

През 1983 г. баба Веселина Костова Дончева навърши 100 години. На организираното честване дойдоха много роднини от цялата страна.

Виждат се: „голямото“ Джени, Шейтанов, Дойчинови, Чешмеджиеви, Вълкови, Митеви, Недялка Вълкова с внучката си Фани. Свири Дианополис.

Веселина Дончева почина на 102 години през април 1985 година.